

**Діанова
Наталія
Миколаївна**

28 травня 1956 р.

доктор історичних наук
професор кафедри історії України

Контактна інформація:

E-mail: dzess2009@rambler.ru

Основний напрямок наукової діяльності:

- Соціально-економічна та церковна історія Південної України

Кандидатська дисертація:

«Формування населення міст Південної України у дореформений період (кінець XVIII ст. – 1861 р.)»

Рік захисту:

2003 р.

Докторська дисертація:

«Науково-просвітницька діяльність вищого православного духовенства Південної України (кінець XVIII – початок XX ст.)»

Рік захисту:

2013 р.

Навчальна діяльність (списки дисциплін, лекційні курси):

- Нова історія України. Частина II (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)
- Україна у світових інтеграційних процесах
- Християнство на півдні України
- Історія міжнародних зв'язків України XX ст. (спецкурс)
- Історія релігії і церкви в Україні (спецкурс)
- Історія України

Наукові праці (з 2000 р.):

Монографії, навчальні посібники та навчально-методичні рекомендації:

2006

Історія релігій та церкви в Україні : навч. посіб. / Н. М. Діанова. – Одеса : Астропринт, 2006. – Ч. 1 : IX-XIX ст. – 101 с.

2010

Розвиток православ'я на Півдні України, кінець XVIII – початок XX ст. (на матеріалах Херсонської губернії та Південної Бессарабії) : бібліографічний покажчик [Текст] / авт.-упоряд.: В. В. Самодурова [та ін.] ; наук. ред. Н. М. Діанова ; відп. ред. М. О. Подрезова. – Одеса : Астропринт, 2010. – 439 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/1184>

Формування етно-конфесійної структури населення міст Південної України (кінець XVIII-перша половина XIX ст.) / Н. М. Діанова. – Одеса : Астропринт, 2010. – 173 с.

2012

Внесок вищого православного духовенства Південної України у розвиток історичної науки і освіти (кінець XVIII – початок XX ст.) / Н. М. Діанова. – Одеса : Фенікс, 2012. – 317 с.

2014

Методичні рекомендації до курсу «Християнство на півдні України» / Н. М. Діанова. – Одеса : Одеський нац. ун-т, 2014. – 23 с.

Методичні рекомендації до спецкурсу «Історія релігії та церкви в Україні» / Н. М. Діанова. – Одеса : Одеський нац. ун-т, 2014. – 22 с.

Дисертації та автореферати:

2003

Формування населення міст Південної України у дореформений період : (кінець XVIII – 1861 р.) : Дис. ... канд. іст. наук / Н. М. Діанова. – Одеса, 2003. – 208 с.

Формування населення міст Південної України у дореформений період: (Кінець XVIII ст. – 1861 р.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук / Н. М. Діанова. – Одеса, 2003. – 20 с.

2013

Науково-просвітницька діяльність вищого православного духовенства Південної України (кінець XVIII – початок XX ст.) : дис. ... д-ра іст. наук / Н. М. Діанова. – Одеса, 2013. – 569 с.

Науково-просвітницька діяльність вищого православного духовенства Південної України (кінець XVIII – початок XX ст.) : автореф. дис. ... д-ра іст. наук / Н. М. Діанова. – Дніпропетровськ, 2013. – 39 с.

Рецензії на праці вченого:

2010

Етнічна та конфесійна історія південноукраїнських міст кінця XVIII – першої половини XIX ст. у виданнях одеських науковців : новий етап наукового синтезу / Н. Л. Новікова // Вісник ОНУ. – 2010. – Т. 15, вип. 21 : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – С. 221-227. – Рец. на кн.: Діанова Н. М. Формування етно-конфесійної структури населення міст Південної України (кінець XVIII – перша половина XIX ст.) : монографія / Н. М. Діанова. – Одеса : Астропринт, 2010. – 176 с.

2012

Святині православної духовності / Л. Г. Білоусова, С. А. Желясков // Вісник ОНУ. – 2012 за 2011. – Т. 16, вип. 1/2 (5/6) : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – С. 303-305. – Рец. на кн.: Розвиток православ'я на півдні України кінець XVIII – початок XX ст. : на матеріалах Херсонської губернії та Південної Бессарабії : бібліографічний покажчик / автори-упоряд.: В. В. Самодурова, Н. М. Діанова, В. С. Кочмар. – Одеса : Астропринт, 2010. – 440 с.

[Рецензія] / І. М. Петренко // Гілея : зб. наук. пр. – Київ, 2012. – Вип. 62 (7). – С. 689-690. – Рец. на кн.: Діанова Н. М. Внесок вищого православного духовенства Південної України у розвиток історичної науки і освіти (кінець XVIII – початок XX ст.) / Н. М. Діанова. – Одеса : Фенікс, 2012. – 319 с.

Рецензії:

Дослідження розвитку православної церкви на півдні України [Рец.: Православна церква на півдні України (1775-1781) / Упорядник І. Лиман // Джерела з історії Південної України. – Т. 4. – Запоріжжя: РА «Тандем –У»,

2004. – 560 с.] // Чорноморська минувшина. Записки Відділу історії козацтва на Півдні України Науково-дослідного інституту козацтва Інституту історії України. – Вип. 1. – Одеса, 2006. – С. 131-135.

«Світоч православ'я на землях кримських» [Текст] / Н. М. Діанова // Чорноморська минувшина. – 2014. – Вип. 9. – С. 110-112. – Рец. на кн.: Калиновский В. В. Древностей – и замечательных, и интересных, и красивых – непочатый уголок : Церковное кримоведение (1837-1920) / В. В. Калиновский. - Київ ; Симферополь: Антиква, 2012. – 340 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/6355>

Статті:

2000

Особливості виникнення та розбудови міст Південної України: кінець XVIII – перша половина XIX ст.) / Н. М. Діанова // Записки історичного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова. – Одеса, 2000. – Вип. 10. – С. 148-152.

2001

Етнічний склад населення міст Південної України у дореформенний період (на основі джерел С.-Петербурзьких архівів) / Н. М. Діанова // Записки історичного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова. – Одеса, 2001. – Вип. 11. – С. 238-245.

2003

Провідні стани та соціальні групи в містах Південної України у дореформенний період / Н. М. Діанова // Записки історичного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова. – Одеса, 2003. – Вип. 13. – С. 57-65.

2004

Єврейське населення міст Південної України у першій половині XIX ст. / Н. М. Діанова // Записки історичного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова. – Одеса, 2004. – Вип. 15. – С. 168-178.

Становлення та розвиток християнства в Одесі у першій половині XIX століття / Н. М. Діанова // Історія релігій в Україні. – Львів: Логос, 2004. – Кн. 1. – С. 228-233.

Формування та розвиток німецьких колоній у містах Південної України в кінці XVIII – першій половині XIX століття / Н. М. Діанова // Етнічна історія

народів Європи : зб. наук. пр. – Київ, 2004. – Вип. 16 : Німці в етнокультурному просторі України. – С. 56-59.

2005

Життя та діяльність архієпископа Херсонського і Таврійського Інокентія (Борисова) / Н. М. Діанова // Історія релігій в Україні : науковий щорічник, 2005. – Львів, 2005. – Кн. 1. – С. 215-221.

2006

Науково-релігійна спадщина архієпископа Гавриїла (Розанова) як джерело з історії Південної України / Н. М. Діанова // Релігія і церква в історії України : зб. матеріалів Міжнар. наук. конф. – Полтава, 2006. – С. 109-119.

Роль православного духовенства Херсонської губернії у розвитку освіти в першій половині XIX ст. // Історія релігій в Україні : наук. щорічник. 2006. – Кн. 1. – Львів, 2006. – С. 241-247.

2007

Науково-релігійна діяльність єпископа Порфирія (Успенського) / Н. М. Діанова // Історія релігій в Україні : наук. щорічник, 2007. – Львів, 2007. – Кн. 1. – С. 344-355.

Особливості формування населення Одеси (кінець XVIII – перша половина XIX ст.) / Н. М. Діанова // Чорноморська минувшина : записки відділу історії козацтва на Півдні України. – Одеса, 2007. – Вип. 2. – С. 50-61.

Просвітницька діяльність архієпископа Херсонського і Одеського Димитрія (Муретова) // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри: зб. наук. пр. Одеського національного морського університету. – Одеса, 2007. – С. 32-37.

Церковно-релігійна діяльність митрополита Андрея Шептицького // Митрополит Андрей Шептицький: церковно-релігійна та громадсько-політична діяльність: зб. наук. пр. – Одеса-Львів, 2007. – С. 35-52.

2008

Роль католицького населення у розвитку міст Південної України в першій половині XIX ст. [Текст] / Н. М. Діанова // Записки історичного факультету ОНУ імені І.І. Мечникова. – Одеса, 2008. – Вип. 19. – С. 171-181. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pub.onu.edu.ua/images/history_notes/hist_notes_19.pdf

Nineteenth Century Jewish Odessa / N. M. Dianova // The Odessa Connection. Diplomatic Academy of Vienna. Favorita Papers. – 2008. – P. 61-67.

2009

Борисов Іван Олексійович (архієпископ Інокентій) (1800-1857) / Н. М. Діанова // Одеські історики : енциклопедичне видання. – Одеса : Друкарський дім, 2009. – Т. 1 : (початок ХІХ – середина ХХ ст.). – С. 66-68.

Петровський Сергій Васильович (1863-?) / Н. М. Діанова // Одеські історики : енциклопедичне видання. – Одеса : Друкарський дім, 2009. – Т. 1 : (початок ХІХ – середина ХХ ст.). – С. 297-300.

Розанов Василь Федорович (архієпископ Гавриїл) (1871-1858) / Н. М. Діанова // Одеські історики : енциклопедичне видання. – Одеса : Друкарський дім, 2009. – Т. 1 : (початок ХІХ – середина ХХ ст.). – С. 323-326.

Співпраця православного духовенства Південної України з Одеським товариством історії і старожитностей / Н. М. Діанова // Науковий вісник. Серія: Економіка, політологія, історія. – 2009. – № 10 (88). – С. 210-223.

Успенський Костянтин Олександрович (єпископ Порфирій) (1804-1885) / Н. М. Діанова // Одеські історики : енциклопедичне видання. – Одеса : Друкарський дім, 2009. – Т. 1 : (початок ХІХ – середина ХХ ст.). – С. 409-412.

Херсонська єпархія на початку ХХ ст. / Н. М. Діанова // Записки історичного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова. – Одеса, 2009. – Вип. 20. – С. 103-113.

2010

Внесок вищого православного духовенства Одеси в розвиток світської освіти у другій половині ХІХ ст. / Н. М. Діанова // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2010. – Вип. 29. – С. 37-40.

Зв'язки козацтва з православною церквою в документах в ХІХ ст. [Текст] / Н. М. Діанова // Чорноморська минувшина : записки відділу історії козацтва на Півдні України. – Одеса, 2010. – Вип. 5. – С. 158-160. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/6395>

Наукова діяльність протоієрея С. Петровського / Н. М. Діанова // Науковий вісник. Серія: Науки: економіка, політологія, історія. – Одеса, 2010. – № 24 (125). – С. 198-204.

Херсонська єпархія наприкінці XIX ст. (на матеріалах міста Берислава) / Н. М. Діанова // Кресзнавство. – 2010. – № 3. – С. 142-146.

2011

Архієпископ Никанор (Бровкович) як науковий та релігійний діяч / Н. М. Діанова // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2011. – Вип. 31. – С. 326-329.

Архієпископ Димитрій (Муретов) як науковий та релігійний діяч / Н. М. Діанова // Гуржіївські історичні читання : зб. наук. пр. – Черкаси, 2011. – Вип. 4. – С. 94-97.

Взаємозв'язки вищого православного духовенства та одеської інтелігенції в другій половині XIX ст. / Н. М. Діанова // Інтелігенція і влада. – 2011. – Вип. 21 : Історія. – С. 28-36.

Внесок архієпископа Гавриїла (Розанова) у вивчення церковних старожитностей Криму / Н. М. Діанова // Гілея : наук. вісник : зб. наук. пр. – Київ, 2011. – Спецвипуск. – С. 101-105.

Внесок єпископа Порфирія (Успенського) в розвиток історичної науки / Н. М. Діанова // Науковий вісник. Серія: Науки: економіка, політологія, історія. – Одеса, 2011. – № 11 (136). – С. 80-91.

Наукова діяльність протоієрея А. Г. Лебединцева / Н. М. Діанова // Збірник наукових праць. Серія : Історія та географія. – Харків, 2011. – Вип. 41. – С. 244-248.

Проповідницька діяльність Херсонських архієпископів у другій половині XIX ст. / Н. М. Діанова // Гілея : зб. наук. пр. – Київ, 2011. – Вип. 44 (№ 2). – С. 76-81.

Протоієрей С. Серафимов як дослідник історії Південної України / Н. М. Діанова // Наддніпрянська Україна: історичні процеси, події, постаті : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ, 2011. – Вип. 9. – С. 199-205.

Роль архієпископа Інокентія (Борисова) у відродженні православних святинь Криму / Н. М. Діанова // Сумський історико-архівний журнал. – Суми, 2011. – № 12/13. – С. 186-192.

Співпраця архієпископа Інокентія (Борисова) з О. С. Стурдзою / Н. М. Діанова // Пам'ять століть. Планета: іст. наук. та літ. журн. – 2011. – № 3/4. – С. 40-47.

Участь православного духовенства в роботі Таврійської вченої архівної комісії / Н. М. Діанова // Гілея : зб. наук. пр. – Київ, 2011. – Вип. 50 (№ 8). – С. 42-47.

Вплив Київської духовної академії на наукову і культурну діяльність духовенства Південної України в XIX ст. / Н. М. Діанова // Народний рух України: місце в історії та політиці : Всеукр. наук. конф., присвячена 20-річчю Незалежності України (25-26 травня 2011 р.). – Одеса, 2011. – С. 109-115.

2012

Діяльність Катеринославської вченої архівної комісії: церковно-релігійний аспект / Н. М. Діанова // Історія релігій в Україні : наук. щорічник. – Львів, 2012. – Кн. 1. – С. 375-384.

Документи архівних установ Санкт-Петербурга про науково-історичну діяльність архієреїв Південної України у XIX ст. / Н. М. Діанова // Гілея : зб. наук. пр. – Київ, 2012. – Вип. 66 (№ 11). – С. 259-262.

Козацька тематика в працях катеринославських ієрархів другої половини XIX ст. / Н. М. Діанова // Гілея : зб. наук. пр. – Київ, 2012. – Вип. 64. – С. 129-132.

Місіонерська діяльність архієпископа Никифора (Феотоки) на Півдні України / Н. М. Діанова // Чорноморський літопис. – Миколаїв, 2012. – Вип. 6. – С. 58-62.

Православ'я у Новоросійському університеті / Н. М. Діанова // Інтелігенція і влада. – 2012. – Вип. 27 : Історія. – С. 30-38.

Die Predigtstätigkeit des Erzbischofs Innokentij (Borisov) von Cherson-Tavrijsk / N. M. Dianova // Ostkirchliche Studien. – 2012. – № 61. – P. 284-292.

2013

Козацька тематика у науковій спадщині В. О. Біднова [Текст] / Н. М. Діанова // Чорноморська минувшина : записки відділу історії козацтва на півдні України. – Одеса, 2013. – Вип. 8. – С. 111-119. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/6091>

Місіонерський аспект діяльності архієпископа Інокентія (Борисова) на півдні України / Н. М. Діанова // Історія релігій в Україні : науковий щорічник. – Львів, 2013. – Кн. 1 : Історія. – С. 419-426.

Проблема поширення штундизму в Херсонській єпархії у поглядах протоієрея І. Стрельбицького / Н. М. Діанова // Етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри : зб. наук. пр. IV Міжнар. наук. конф. (26-27 квітня 2013 р., Одеса). – Одеса, 2013. – С. 88-92.

Дослідження науково-просвітницької діяльності архієпископа Інокентія (Борисова) в дореволюційній історіографії // Історіографічні дослідження в Україні. Зб. наук. праць. – Вип. 23. – Київ, 2013. – С. 93-103.

2014

Ректор Одеської духовної семінарії Мартирій Федорович Чемена [Текст] / Н. М. Діанова // Інтелекція і влада. – Одеса, 2014. – Вип.30 : Історія : 200-річчю з дня народження Тараса Шевченка присвячується. – С. 271-277. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/6723>

Болгарский вопрос в деятельности Херсонско-Таврического архиепископа Иннокентия (Борисова) // Сборник в чест на проф. д.и.н. Стефан Дойнов. – София, 2014. – С. 144-150.

Діяльність православних братств на півдні України (кінець XIX – початок XX ст.) // Наукові праці Запорізького національного університету. – Запоріжжя, 2014. – Вип. 38. – С. 53-57.

Ставлення Російської православної церкви до проблеми поширення штундизму на півдні України у XIX ст. // Гілея : наук. вісник : зб. наук. пр. – Київ, 2014. – Вип. 80 (№ 1). – С. 48-52.

Євгеній (Булгаріс) як перший архієрей Слов'янської і Херсонської єпархії // Наукові праці : наук.-метод. журнал. – Миколаїв, 2014. – Вип. 229. Т. 241 : Історія. – С. 15 -18.

Наративні джерела про діяльність Херсонського архієпископа Інокентія (Борисова) // Краєзнавство : наук. журн. – 2014. - № 1 (86). – С. 107-112.

Проповідницька діяльність Херсонського архієпископа Никанора (Бровковича) // Гуржіївські читання : зб. наук. пр. – Черкаси, 2014. – Вип. 7. – С 161-164.

Професор Михайло Карпович Павловський (до 150-річчя Одеського національного університету імені І. І. Мечникова) // Наддніпрянська Україна: історичні процеси, події, постаті: зб. наук. пр. – Дніпропетровськ, 2014. – Вип. 2. –С. 159-168.

Архієпископ Херсонський і Одеський Димитрій (Ковальницький) // Гілея : наук. вісник : зб. наук. пр. – Київ, 2014. – Вип. 87 (№ 8). – С. 86-90.

Наративні джерела про діяльність Херсонсько-Таврійського архієпископа Гавриїла (Розанова) // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – Запоріжжя, 2014. – Вип. 41. – С. 203-207.

2015

Діяльність духовенства Одеського Спасо-Преображенського собору в другій половині XIX ст. (на основі джерел Державного архіву Одеської області) / Н. М. Діанова // Південь України : етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри : матеріали V Міжнар. наук. конф. (м. Одеса, 24-25 квітня 2015 р.). – Одеса : Одеський нац. ун-т, 2015. – С. 93-97.

Документи архівних установ про наукову діяльність єпископа Порфирія (Успенського) // Церква – наука – суспільство : питання взаємодії : Матеріали 13-ї Міжнар. наук. конф. (27-29 травня 2015 р.). – Київ, 2015. – С. 204-206.

Тема війни в працях протоієрея Одеського Спасо-Преображенського собору С. Петровського // Держава і церква в новітній історії України : зб. наук. ст. за матеріалами V Всеукр. наук. конф. «Держава і церква в новітній історії України». – Полтава, 2015. – С. 256-261.

Natalia Dianova. Historia rozwoju katolickiej sieci parafialnej w diecezji Tyraspolskiej w XIX wieku na podstawie materialow Panstwowego Archiwum Obwodu Odeskiego // Archiwa Biblioteki i Muzea Koscielne. Organ osborka archwow, bibliotek i muzeow koscielnych w Katolickim uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Tom 103 (2015). – Lublin : Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, 2015. – S. 33-38.

Членство в наукових товариствах, організаціях

- Відділ історії козацтва на Півдні України Науково-дослідного інституту козацтва Інституту історії України